

بررسی واریاسیونهای آناتومیک حلقه عروقی مغز (حلقه ویلیس) از طریق

آنژیوگرافی مغزی

چکیده

اهمیت واریاسیونهای آناتومیک، مورد توجه بسیاری از شاخه‌های علوم پزشکی می‌باشد. واریاسیون ممکن است در هر یک از ارگانها و سیستمهای بدن وجود داشته باشد که درجه اهمیت آنها تحت تأثیر فاکتورهای مختلف از بی‌اهمیت تا پراهمیت و حتی خطرناک متغیر است. سیستم گردش خون مستعد بروز واریاسیونهای متعدد می‌باشد که با توجه به اهمیت حیاتی این سیستم بخصوص در خون‌رسانی به سیستم اعصاب مرکزی و بویژه مغز، واریاسیونهای آن از اهمیت بیشتری برخوردار هستند. حلقه ویلیس منبع اصلی خون‌رسانی به بخشهای مختلف مغز است و تاکنون واریاسیونهای متعددی در رابطه با آن گزارش شده است. علیرغم بررسیهای متعدد در سایر جمعیتها تاکنون در کشور ما گزارشی مبنی بر نوع و میزان وقوع واریاسیونهای این ساختار عروقی مهم وجود نداشته است. لذا هدف از این تحقیق بررسی واریاسیونهای حلقه عروقی مغز (ویلیس) به روش آنژیوگرافی سربرال در بیماران نژاد ایرانی مراجعه کننده به بخش رادیولوژی و پی‌بردن به نوع و میزان واریاسیونهای آناتومیک بوده است. در این تحقیق از طریق مطالعه کلیشه‌های فاز شریانی، موارد واریاسیون شامل تغییر در محل انشعاب، تعداد انشعابهای غیر نرمال، آژنزی و مقایسه قطر ظاهری در مورد شریانهای حلقه ویلیس و همچنین شریانهای کاروتید داخلی، خارجی، مغزی میانی و رتبرال تحت بررسی قرار گرفتند. نتایج این تحقیق نشان دهنده وجود موارد واریاسیون در شریانهای رابط قدامی، رابط خلفی، مغزی میانی و بازیلار بوده است. نتایج این تحقیق در زمینه تشخیص‌های نورولوژیک و همچنین پیش‌آگهی بیماران مبتلا به ضایعات عروقی مغز حائز اهمیت می‌باشد.

*دکتر سید بهنام‌الدین جامعی I

دکتر نصرالله رهبر II

دکتر یوسف صادقی III

کلیدواژه‌ها: ۱- واریاسیونهای آناتومیک ۲- حلقه ویلیس ۳- آنژیوگرافی سربرال

مقدمه

واریاسیونها نوعی انحراف ساختاری از حالت‌های عادی و طبیعی آناتومیک در ارگانها و سیستمهای بدن هستند که لزوماً پاتولوژیک نمی‌باشند و تنها تحت شرایط خاص ممکن است باعث بروز علائم خاص شده و از اهمیت بالینی برخوردار گردند.

سیستم عروقی به علت پیچیدگی تکاملی و گستردگی آناتومیک مستعد بروز واریاسیون است. تغییر در محل انشعاب، تغییر در الگوی انشعابها، آژنزی،

هیپوپلاستیک بودن، مسیر غیر عادی آناتومیکی و منفذدار بودن از جمله واریاسیونهای گزارش شده در این سیستم می‌باشند (۱، ۲). در صورت بروز پاتولوژی، واریاسیونهای فوق از اهمیت بیشتری برخوردار می‌گردند.

سیستم اعصاب مرکزی بویژه مغز در روند تکامل انتوژنتیک گونه انسان علاوه بر اینکه نقش فرماندهی و هماهنگی کلیه اعمال بدن را بر عهده دارد، به علت افزایش قابل توجه توانایی‌های قشری انسان و پیچیده‌تر شدن

(I) استادیار گروه آناتومی، واحد علوم اعصاب، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران، تهران (*مؤلف مسؤول)

(II) دانشیار گروه رادیولوژی، بیمارستان طالقانی، خیابان تابناک، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهیدبهشتی، تهران.

(III) استاد گروه آناتومی، نوروآناتومیست، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهیدبهشتی، تهران.